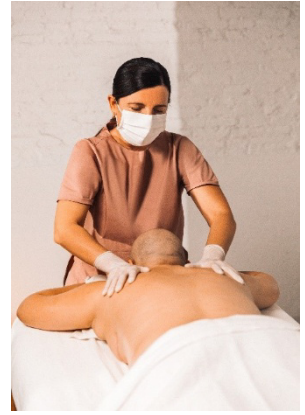

GUIA DOCENT

TEMA 4

Tractaments facials i corporals propis de l'estètica oncològica. Habilitats de comunicació.

Curs 2025/26

Centre:

Grau: Grau Superior Estètica Integral i Benestar

Professor:

Mòdul: Estètica Oncològica

RA4 Aplica tècniques estètiques específiques i tractaments adaptats a persones en tractaments oncològics

Duració T4: 16 sessions x 3 hores = 48 hores
(12h teòriques i 36h pràctiques)

GUIA DOCENT

Curs: 2025/26

Centre :

Grau: Grau Superior Estètica Integral i Benestar

Professor:

Mòdul: Estètica Oncològica

RA4: Aplica tècniques estètiques específiques i tractaments adaptats a persones en tractaments oncològics

Duració T4: 16 sessions x 3 hores = 48 hores (12h teòriques i 36h pràctiques)

TEMA 4

Tractaments facials i corporals propis de l'estètica oncològica. Habilitats de comunicació.

Cada persona pot rebre diferents tractaments mèdics durant la malaltia amb possibles efectes secundaris a la pell que fan recomanables determinats tractaments estètics. Per això, necessitem conèixer els diferents tractaments facials i corporals més recomanables en cada moment per apropar-se al benestar de la persona, amb una pràctica estètica més segura i una comunicació més empàtica.

També haurem de saber quines son les pautes d'autocura de la pell que podrem recomanar per a que la persona es pugui seguir cuidant ella mateixa complementant els tractaments rebuts a la cabina.

D'altra banda, caldrà ser conscients de la nostra escolta activa per proporcionar un millor acompanyament.

1. OBJECTIUS ESPECÍFICS

En finalitzar aquest tema l'alumne serà capaç de:

1. Conèixer i comprendre totes les possibles contraindicacions i precaucions a tenir en compte per a la realització de tractaments facials i corporals.
2. Com adaptar els tractaments estètics (protocols, cabina, cosmètics i acompanyament) durant la malaltia.
3. Conèixer les limitacions de l'ús de l'aparatologia estètica abans, durant i després dels tractaments mèdics.
4. Tenir el coneixement per resoldre els dubtes de l'autocura.

5. Fomentar la comunicació empàtica i l'escolta activa per comprendre les necessitats individuals i per un acompanyament professional estètic més empàtic.
6. Agafar consciència de la importància de les pautes d'higiene i seguretat en el context oncològic.

2. CONEIXEMENTS CLAU A ADQUIRIR

Sent els coneixements clau que adquirirà l'alumne:

- Conèixer quines son les línies vermelles (risc de limfedema, baix nivell de defenses i plaquetes, toxicitats superiors a grau I).
- Conèixer les principals adaptacions: recepció a la cabina, acomodació, pressió i ritme de les maniobres, i d'altres que es tenen en compte.
- Les limitacions en l'ús de l'aparatologia estètica més demandada abans, durant i després de la malaltia.
- Conèixer les rutines per a una millor auto-cura de la pell.
- Conèixer les bases de l'escolta activa i els principis de l'acompanyament.
- Conèixer les mesures d'higiene i seguretat que no poden oblidar i que potser hauran de potenciar.

3. HABILITATS A DESENVOLUPAR A L'AULA

- Capacitat de reconèixer els diferents graus de toxicitat i les línies vermelles esmentades.
- Desenvolupar les habilitats de les maniobres: pressió i ritme i altres recomanacions de l'estètica oncològica.
- Habilitats per una comunicació empàtica, respectuosa i amb eines d'escolta activa per un millor acompanyament i assessorament estètic de la persona que està en tractament oncològic.
- Atenció al detall i organització per crear un entorn segur i de recolzament en el que la persona atesa se senti còmoda i compresa, i apropar-lo al benestar.

4. RESULTATS DE L'APRENENTATGE ESPECÍFICS

- Actuar professionalment davant les anomenades línies vermelles: adaptant els tractaments, derivant a altres professionals quan sigui necessari.
- Ha adquirit la tècnica dermo-neurosedant i respecte per les zones més sensibles, duent a terme correctament els protocols i les dinàmiques dels diferents tractaments facials i corporals.
- La prescripció de l'aparatologia estètica.
- Oferir un assessorament professional i empàtic de la cura de la pell tant a la cabina com per la autocura de la pell de la persona a casa, abans, durant i després dels tractaments oncològics.
- Capacitat de crear un ambient relaxant i segur, respectant la intimitat i el confort.

5. CONTINGUTS I MATERIALS PER A LA DOCÈNCIA

5.1 Els tractaments estètics durant la malaltia

Hem treballat en el tema 2 els diferents efectes secundaris i graus de toxicitat, no obstant, abans de començar amb la matèria a que fa referència aquest tema 4 és important recordar amb els alumnes els següents punts:

- Quins són els possibles efectes secundaris dels tractaments oncològics i quan es poden tractar.
- Els graus de toxicitat i com podem identificar-los.
- Indicacions i contraindicacions a tenir en compte: limfedema, defenses i plaquetes, graus de toxicitat.

Recursos bàsics:

- FRFNB. Los tratamientos estéticos durante la enfermedad (presentació teòrica).

Pot ser útil per a l'alumne conèixer com cuidar el limfedema, com cuidar les mucoses i la hiperpigmentació més enllà de la fotoprotecció. Tot i quedar fora de l'àmbit d'actuació de l'esteticista i recaure sobre d'altres especialistes (dermatologia, infermeria, ...).

Recursos complementaris per conèixer aquestes situacions:

- Herminia Garcia, fisioterapeuta de l'AECC. **Cuidado del Linfedema** (presentació teòrica)
- Iria González, Humanización del Hospital Sant Pau. **Cuidado de las Mucosas** (vídeo entrevista de 12 minuts).
- Dra Irene Cruz, Mèdica estètica del Insituto Javier de Benito. **La hiperpigmentación** (vídeo entrevista de 6 minuts)

5.2 La aparatología estética

Cada vegada pren més importància la imatge personal i en conseqüència la demanda de tractaments de medicina estètica. Veurem els tractaments de medicina estètica més demandats quan poden ser recomanables abans, durant i després dels tractaments oncològics: materials de farciment, estimuladors de col·lagen, mesoteràpia, carboxiteràpia, toxina botulínica, teràpies regeneradores, teràpies químiques (peelings), teràpies físiques (IPL, Làser, fotodinàmica, radiofreqüència, ultrasons).

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Uso de la aparatología estética** (Pdf-quadre de l'aparatologia estètica)

Recursos complementaris:

- Margarita Esteban Romero. Medicina Estética, revista de la SEME. **Medicina estética y paciente Oncológico**. <https://www.seme.org/revista/editoriales/medicina-estetica-y-paciente-oncologico-una-interaccion-posible-y-deseable> (enllaç a l'article).

5.3 El massatge oncològic

El massatge oncològic és una teràpia manual especialitzada i adaptada a les necessitats de les persones que han estat diagnosticades amb càncer, es troben en tractament, en recuperació o en fase de cures pal·liatives.

Per tant, en aquest punt coneixerem que és el massatge oncològic:

- L'origen del massatge oncològic
- Diferents estudis que demostren la seva efectivitat
- Bases i punts claus del massatge oncològic

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Masaje Oncológico** (presentació teòrica).
- Dra Yolanda Robledo do Nascimento. Canal GEPAC. **El masaje Oncológico-GEPA**. [El masaje oncológico - Dra. Yolanda Robledo do Nascimento](#) (vídeo explicatiu de 33 minuts)

Recursos complementaris:

- Oncology Massage Global: [Oncology Massage - Oncology Massage Global](#) (enllaç a la web)
- Society for Oncology Massage: [S4OM | Society for Oncology Massage](#) (enllaç a la web)

5. 4 Tractaments de pell i els seus protocols

5.4.1. Harmony Experience

Aquest protocol de la Fundació Ricardo Fisas Natura Bissé, utilitza una tècnica dermo-neurosedant© que aprendrà l'alumna abans de començar amb les maniobres pròpies del protocol.

Mitjançant Harmony Experience, la professional ofereix la desconexió necessària a qui busca re-connectar amb el seu benestar en qualsevol moment de la seva vida que ho pugui necessitar (situacions d'estrès, dolor o fatiga crònica).

També es un protocol vàlid per a les persones que han estat diagnosticades de càncer, que es troben en tractament oncològic o en recuperació i que busquin re-connectar amb el benestar.

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Protocol Harmony Experience** (pdf del protocol)
- FRFNB. **Harmony Experience** (presentació amb petits vídeos de les diferents maniobres que s'utilitzen)
- FRFNB. **Harmony Experience - tractament** (vídeo del tractament complet de 60 minuts)
- Contactar amb la Fundació Ricardo Fisas Natura Bissé per sol·licitar una masterclass d'Harmony Experience a l'escola (durada de la sessió de 5h amb teoria i pràctica, en finalitzar es lliura un certificat de reconeixement a les/els alumnes).

5.4.2. Tractament recuperador facial

- Protocol d'higiene, hidratació facial i protecció solar.
- Indicacions específiques per: xerosis, intoleràncies i impureses
- Dinàmica equilibrant indicada per a tots els tractaments facials, perseguint un propòsit restaurador i calmant en les seves maniobres.

Recursos bàsics:

- FRFNB. [Tratamiento recuperador personalizado](#) (PDF del protocol)
- FRFNB. [Dinámica equilibrante](#) (PDF de la dinàmica)
- FRFNB. [Facial](#) (vídeo de 19 minuts que il·lustra els tractaments dels punts 5.4.2 i 5.4.3)

5.4.3. Hidratació cuir cabellut

- Protocol d'higiene, hidratació i protecció solar.
- Dinàmica cranial que combina tres tipus de tècniques: presa de contacte, dinàmica de les articulacions i apertura de canals. Amb la finalitat d'aportar benestar, relaxació i confort, aquesta dinàmica està indicada per al període de temps en que la persona presenta alopecía, des de l'inici de la caiguda del cabell fins a l'inici del seu creixement.

Recursos bàsics:

- FRFNB. [Hidratación cuero cabelludo](#) (PDF del protocol)
- FRFNB. [Procedimientos para Dinámica Craneal](#) (PDF de la dinàmica)
- FRFNB. [Facial](#) (vídeo de 19 minuts que il·lustra els tractaments dels punts 5.4.2 i 5.4.3)

5.4.4. Pre y postradioterapia corporal

- Protocol d'higiene, hidratació i protecció solar.
- Dinàmica de zona radiada específic de mama que combina diferents maniobres que aportaran una reconfortant sensació de benestar a la pell, recuperant el to i la textura (treballem aquesta zona de la mama per la seva major incidència poblacional i, a mes, perquè la pell de la zona és molt fina i aquest tipus de protocol és molt recomanable).
- No es treballarà la zona radiada mentre estigui en tractament radioteràpic, en aquest moment serà l'equip mèdic de radiologia qui en farà el seguiment.
- Pre-radioteràpia: abans de rebre el tractament radioteràpic és aconsellable hidratar bé la zona a radiar per tal que la pell sigui més elàstica i resistent a la radiació.
- Post-radioteràpia: un cop es tingui l'alta mèdica per part de l'equip radioteràpic és recomanable fer aquest protocol a la zona que ha estat radiada, per tal d'afavorir la recuperació de la pell.

Recursos bàsics:

- FRFNB. [Pre y post radioterapia corporal](#) (PDF del protocol)
- FRFNB. [Procedimientos para dinámica zona radiada](#) específico de mama (PDF de la dinàmica)
- FRFNB. [Postradioterapia](#) (vídeo de 10 minuts d'un tractament de post-radioteràpia de mama)

5.4.5. Hidratació de mans i peus

- Protocol d'higiene, hidratació i protecció solar.
- Dinàmica de mans que incorpora maniobres que estimulen la micro-circulació de l'àrea proporcionant benestar a la pell. Sovint pot alleugerar temporalment la parestèsia de mans.
- Dinàmica de peus incorpora maniobres que estimulen la micro-circulació i alleugeren la sensació de dolor i momentàniament la parestèsia.

Recursos bàsics

- FRFNB. [Cuidado de las Uñas](#) (presentació teòrica)
- FRFNB. [Hidratación de manos y pies](#) (PDF del protocol)
- FRFNB. [Procedimientos de Dinámica de manos](#) (PDF de la dinàmica)
- FRFNB. [Procedimientos para Dinámica de pies](#) (PDF de la dinàmica)
- FRFNB. [Hidratación de manos y/o pies](#) (vídeo d'11 minuts del tractament d'hidratació a una mà)
- FRFNB. [Dinámica de las uñas](#) (vídeo de 3 minuts que mostra com cuidar les ungles de les mans i/o peus)

5.4.6. Cames cansades corporal

- Protocol d'hidratació i protecció solar.
- Durant el tractament pot haver sensació de fatiga, pesadesa i cansament de les cames. La dinàmica de cames combina manipulacions que faciliten la circulació y aporten màxim confort. Relaxa i redueix la sensació de pesadesa a les cames.

Recursos bàsics:

- FRFNB. [Piernas cansadas - corporal](#) (PDF del protocol)
- FRFNB. [Procedimientos para Dinámica de piernas](#) (PDF de la dinàmica)

5.4.7. Hidratació corporal

- Protocol d'higiene, hidratació i protecció solar.
- La dinàmica corporal és una combinació de les dinàmiques de cada zona: cames cansades, esquena i abdomen.

Recursos bàsics:

- FRFNB. [Hidratación corporal](#) (PDF del Protocol)
- FRFNB. [Dinámica de espalda](#) (PDF dinàmica)
- FRFNB. [Dinámica de abdomen](#) (PDF abdomen)
- FRFNB. [Tratamiento Hidratación Corporal](#) (vídeo de 32 minuts que presenta la hidratació d'una cama, esquena, abdomen i un braç)

5. 5. Les pautes d'autocura

És clau donar importància i rellevància al fet que la persona en tractament oncològic continuï cuidant-se la pell a casa. Una bona rutina a casa complementarà els tractaments que la professional pugui fer-li a la cabina d'estètica.

Per tant, es proporcionaran pautes bàsiques i solucions senzilles a seguir a casa.

També es procurarà resoldre els dubtes més habituals :

- Cómo cuidar la piel del rostro?
- Cómo hidratar la piel seca del cos?
- Manos y pies deshidratados, ¿qué puedo hacer?
- Me pica el cuero cabelludo, ¿qué puedo hacer?
- Cómo tratar mis uñas?
- Mi piel está más irritada y sensible, ¿qué puedo hacer?
- Cómo tratar las cicatrices?
- Cómo protegerme del sol?
- ¿Cómo preparar mi piel antes de los tratamientos médicos?

Recursos básicos:

- FRFNB. **Pautas de autocuidado** (presentació dels passos a seguir i solucions per casa).
- FRFNB. Fulletó de les pautes <https://bit.ly/PACFRFNB> (enllaç per a descarregar-se les pautes) (PDF del llibret de pautes per la cura de la pell a casa)
- SEOM y Fundación Stanpa. **Decálogo sobre el uso de cosméticos en pacientes oncológicos: Decálogo de cosmética para profesionales sanitarios - Fundación Stanpa** (enllaç al decàleg de la web de la Fundació Stanpa)
- GEMEON **Guía de cosmética para el paciente Oncológico**: www.gemeon.org/wp-content/uploads/2020/08/GUIA-COSMETICA-paciente-oncologico.pdf

5. 6. Comunicació efectiva

Sempre que estiguem treballant a la cabina d'estètica amb els diferents protocols que hem vist, ho farem des de la pràctica d'una bona escolta activa que afavorirà a un millor acompanyament.

Al tema 6 treballarem els principis de l'escolta activa i l'acompanyament.

És a través d'aquesta escolta que, en la primera conversa procurarem identificar les línies vermelles abans de començar amb els protocols, i en converses posteriors anirem acabant de complimentar la resta de dades rellevants.

També complimentarem el document de consentiment informat abans d'iniciar qualsevol dels tractaments.

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Ejemplo de ficha para la recogida de datos** (document PDF)
- FRFNB. **Propuesta de documento legal de consentimiento de tratamiento** (document PDF)

5.7 Adaptació de la cabina

Procurarem un entorn segur, íntim i respectuós a la cabina d'estètica que contribuirà en el benestar de la persona atesa.

- Adaptació de la cabina: els elements fonamentals i opcions d'espais
- Entorn segur: les mesures d'higiene i seguretat a potenciar

Recursos bàsics:

- FRFNB. **Cabina de estética** (presentació teòrica)

6. METODOLOGIA

- Píndoles de coneixement: presentació teòrica dels continguts disponibles en el material docent (presentació o vídeo) amb preguntes als alumnes vinculades amb els coneixements claus a adquirir.
- Visionat del material audiovisual disponible: identificació per part de l'alumnat dels coneixements claus a adquirir i debat a l'aula.
- Realitzar 'Test del tacte' entre els alumnes i del docent a cada alumne.
- Lectura i anàlisi dels protocols i dinàmiques de cadascun dels tractaments.
- Pràctiques simulades dels diferents tractaments entre les alumnes.
- Col·laboració amb la Fundació per fer participar professionals en la formació dels protocols.

7. EINES PER AVALUAR

- Avaluació contínua: participació activa a classe i debats (actitud i compromís).
- Avaluació de la comunicació: Role-playing o simulació d'una conversa amb una persona que està en tractament oncològic i ens ve a la cabina a fer-se un tractament: valorant l'escolta activa, empatia, sensibilitat i terminologia utilitzada.
- Cas pràctic: dur a terme un dels tractaments.
- Examen teòric: Qüestionari de preguntes curtes, tipus test o desenvolupament sobre els continguts del tema.

8. BIBLIOGRAFIA I FONTS DE REFERÈNCIA PER APROFUNDIR EN ELS CONTINGUTS DEL TEMA 4.

- Toxicitats i efectes secundaris
 - SEOM. Sociedad Española de Oncología Médica. <https://seom.org/guia-actualizada-de-tratamientos/toxicidad-de-los-tratamientos-oncologicos?showall=1>
 - American Cancer Society: dispone de un buscador en el que marcando el efecto secundario se obtiene información de que es, causas, síntomas, tratamientos, que puede hacer el paciente: <https://www.cancer.org/es/cancer/como-sobrellevar-el-cancer/efectos-secundarios.html>
- Estudis a que es fa referència en l'apartat del massatge oncològic:
 - Memorial Sloan-kettering Cancer Center; J Pain Symptom Manage. 2004 Sep;28(3):244-9. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15336336/>
 - A pilot study on aesthetic treatments performed by qualified aesthetic practitioners: efficacy on health-related quality of life in breast cancer patients <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30788654/>
 - Recover your smile: Effects of a beauty care intervention on depressive symptoms, quality of life, and self-esteem in patients with early breast cancer. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pon.4957>
- Juntosxtusalud. És un blog que conté articles de diferents professionals sanitaris sobre el càncer amb l'objectiu d'ajudar a estudiants, professionals, cuidadors, pacients i familiars. <https://juntosxtusalud.com/>. Per exemple: <https://juntosxtusalud.com/alteracionesenlapiel>
- AVENE. Cuidar las manos y los pies durante los tratamientos de cáncer. <https://www.eau-thermale-avene.es/tu-piel/tu-piel-durante-el-cancer/tu-piel-durante-los-tratamientos-contr-el-cancer/proteger-la-piel-de-los-efectos-secundarios-de-los-tratamientos-contr-el-cancer/cuidar-las-manos-y-los-pies-durante-el-tratamiento-del-cancer> (enllaç al contingut)
- La Vida en Rosa. Manos que acarician... tips para el cuidado de manos y uñas. <https://revistalvr.es/manos-que-acarician-tips-para-el-cuidado-de-manos-y-unas/>